

Slovenačko udruženje evaluatora i Hrvatska mreža Evaluatora (Ekonomski institut, Zagreb) organiziraju trening evaluatora, 20-22 Jul/Srpanj 2016, Ljubljana
„**EVALUACIJA UČINAKA PROJEKTA, PROGRAMA I POLITIKA ZA PAMETAN RAST DO 2020**“

I. Kratak opis, svrha i cilj treninga:

Evaluacija odnosno vrednovanje predstavlja ključnu fazu u okviru životnog ciklusa javnih politika, programa i projekata. Za procjenu postignuća ciljeva i njihovih učinaka tijekom provedbe i nakon provedbe programa ili projekta koriste se napredne kvantitativne i kvalitativne analitičke metode. U okviru ekonomske teorije razvijene su analitičke metode koje se sve više koriste u politološkom i upravnom kontekstu. S obzirom na zahtjevnost primjene naprednijih evaluacijskih metoda, kao što je vrednovanje zasnovano na teoriji i vrednovanje metodom protu činjenja, bitna je interdisciplinarna suradnja onih koji dubinski razumiju sadržaj politika koje se vrednuju i onih stručnjaka koji su specijalizirani u primjeni naprednih metoda evaluacija.

Ovo je prvi regionalni trening evaluatora na području regije Zapadnog Balkana. Regionalni okvir treninga je bitan preduvjet, da se polaznicima ponude znanje i vještine, koje će biti najrelevantnije u njihovom praktičkom radu u državama u kojima žive kao i u regiji. Zbog toga interaktivne metode rada i praktički rad imaju važno mjesto u programu treninga. Program uključuje relevantno teoretsko i tehničko znanje o evaluaciji, koje se u regiji uglavnom prakticira. Fokusanjem programa na kontinentalni europski i regionalni okvir osigurana je viša efikasnost treninga, koji u kratkom vremenu i s relativno niskim troškovima za polaznike bitno i održivo pridonosi izgradnji osnovnih kompetencija evaluatora.

Svrha ovog treninga je omogućiti višu razina razumijevanja te razmjenu znanja među ključnim dionicima koji sudjeluju u evaluacijskim postupcima, tj. naručiteljima evaluacija i izrađivačima evaluacija.

Cilj treninga je upoznati i prenijeti znanje o naprednijim evaluacijskim metodama i praksama. Nastojat će se na što jednostavniji način prezentirati teorijski koncepti uz primjenu primjera iz prakse. Kao ishod treninga očekuje se da će stečeno znanje koristiti polaznicima u procesu pripreme opisa posla za evaluacije, pripremi evaluacija, kao i u razumijevanju rezultata evaluacijskih izvještaja.

Trening će polaznicima pružati i znanje o **novostima** koje donosi 5. generacija evaluacija (Guba-Lincoln; Vedung), koje su integrirane u instrumente provođenja održivog razvoja, Strukturne politike EU i razvojnog modela 'Pametnog rasta' do 2020. godine. Rast je pametan u smislu, da horizontalno povezuje vertikalne aspekte javnog dobra. Instrumenti pametnog rasta su 'pametna specijalizacija', 'CLLD – Community Led Local Development' (za razvoj lokalnih zajednica) i 'ITI – Integrated Territorial Investment' (tj. ITU mehanizam za integrirana teritorijalna ulaganja za razvoj gradova i regija). Instrumenti pametnog rasta koji uključuju horizontalnu dimenziju (regionalnu, međusektorsku) su od iznimne važnosti za sve nejakke sektore (malo zaposlenih, jednostavne upravne strukture, mali proračuni) kao na primjer očuvanje kulturne baštine, zaštita prirode, preventivno zdravlje, meke inovacije (organizacijske, upravne...), lokalni razvoj, socijalna ekonomija, interesi manjina i marginalnih skupina, rodna jednakost i druge.

Izvođači programa su Slovensko društvo evalvatorjev i Ekonomski institut, Zagreb. **Reference ključnih izvođača**, mag. Bojan Radej, SDE:

- Suradnik Vladinog ureda za makroekonomski razvoj (1987-2004) gdje je osnovao i vodio publikaciju Ekonomsko ogledalo/Slovenian Economic Mirror (1994-1998), vanjski suradnik Ekonomskog fakulteta u Ljubljani (1993-2002), gdje je razvio i izvodio studijski program Ekonomika okoliša.
- Osnivač Slovenačkog udruženja evaluatora (i njegov predsjednik), i Mreže evaluatora Zapadnog Balkana.
- Učestvovao u evaluaciji učinaka Operativnog programa za realizaciju kohezijske politike Slovenije u 2014-2020, Inovacijske politike Slovenije (2007-2011), nacionalnog sistema visokog školstva (2011-2014), i više regionalnih i sektorskih razvojnih programa.

- Inovator na području razvoja metodologije evaluacije utjecaja politika. Njegova metodologija je bila preporučena kao primjerna za evaluaciju nacionalnih inovacijskih sistema sa strane Agencije UN za prijenos znanja za Aziju i Pacifik
- Njegova knjiga "Vrednotenje politik" (Vega, 2011, suautorstvo s M. Golobič, M. Macur, S. Dragoš) je bila sa strane državne Agencije za istraživanje proglašena za jedno od naučnih dostignuća godine u Sloveniji.
- Razvio dva programa za obuku na području: (i) Strukturne politike EU i 'Pametnog rasta' koja izvodi u Sloveniji; (ii) uključivanje kulturne baštine i očuvanja prirode u razvojen programe EU. Do sada je njegove programe s diplomom apsolviralo već oko 60 osoba.
- Njegove programe su učesnicima preporučile i neke vladine institucije (na području prekogranične saradnje i za područje očuvanja kulturne baštine).

Dr. sc. Marijana Sumpor, Ekonomski institut, Zagreb - ima ukupno 20 godina radnog iskustva, a od 2001. godine radi kao istraživačica na Ekonomskom institutu, Zagreb. Doktorirala je na Ekonomskom fakultetu, Sveučilište u Splitu 2005. godine. Pored materinjeg hrvatskog jezika, izvrsno vlada engleskim i njemačkim jezikom, a služi se i francuskim jezikom. Ranija profesionalna iskustva stekla je u Ministarstvu financija Republike Hrvatske (1995-1998) i BNP-Dresdner Bank (Croatia) d.d. (1998-2000). Ona je istovremeno istraživačica, konzultantica, predavačica i trenerica u sljedećim područjima: EU Kohezijska politika, nacionalni, regionalni i lokalni razvoj, razvojno upravljanje (governance), strateško planiranje, i evaluacija javnih politika, programa i projekata. Od 2015. godine koordinira Hrvatsku mrežu evaluatora (HEM).

Odabrane reference EIZ-a u području evaluacije jesu:

- Evaluation helpdesk (partner Applica sprl) - podrška Europskoj komisiji u prikupljanju, ocjeni kvalitete i sintezi nalaza evaluacija koje su provedene u državama članicama. (2015.-2016.)
- Prethodno vrednovanje (ex ante evaluacija) Strategije razvoja urbane aglomeracije Split (2016.)
- Prethodna ocjena (ex ante evaluacija) razvojne strategije Zadarske županije (2015.-2016.)
- Ocjena Plana i programa obnove i razvoja grada Vukovar 2009.-2013., metodološko vodstvo djelatnika Fonda u pripremi revizije strateškog dokumenta (2014.)
- Ex-ante evaluacija Strategije razvoja poduzetništva u Republici Hrvatskoj 2013.-2020. Ministarstvo poduzetništva, Republika Hrvatska. (2013.)
- Evaluation services for 2nd call for project proposals; Technical Assistance (TA) for Managing the IPA CBC Programme Croatia-BiH, 2007-2013. (2012.)
- Evaluation services for IPA IIIc Regional Competitiveness Programme Grant Scheme. (2011.)

II. Metode rada

Teme će biti kratko predstavljene, a svrhovitost i zahtjevnost u smislu primjene, te potrebnih podataka, njihove kvalitete i alata (IT oprema, software) biti će raspravljana sa polaznicima treninga. Polaznici će primiti fotokopije slajdova radi lakšeg praćenja predavanja. Dobit će pregled najvažnije literature za daljnji samostalni rad.

Program pridaje pozornost interaktivnosti treninga. Program predviđa organizaciju okruglog stola na temu izabranih aspekta regionalnih sistema evaluacije (standardi i etika evaluacije, profesionalizacija, certifikacija evaluatora, izgradnja kapaciteta, kontrola kvaliteta studija, diseminacija i prezentacija). Diskusiju okruglog stola će nadograditi rad u fokus grupama, gdje će polaznici sami uz usmjerenje predavača oblikovati praktična usmjerenja za rad uvažavajući konkretne uvjete, u kojim rade.

U okviru interaktivne metode rada polaznicima će biti predstavljene studije slučaja realnih evaluacija sa stanovišta upotrijebljenih metoda rada i rasprave o rješavanju izazova evaluacije u konkretnim uvjetima.

Program će osigurati i dodatne društvene aktivnosti kako bi se polaznici upoznali s kolegama evaluatorima.

Poslije završetka treninga, polaznicima će biti dana mogućnost uključivanja u regionalni forum evaluatora (LinkedIn), gdje mogu naći ili objaviti važne informacije s područja evaluacije u regiji, izmjenjivati mišljenje, tražiti partnere za projekte.

Polaznici treninga će na kraju ocijeniti trening na posebnom evaluacijskom listu, a obrađeni rezultati biti će poslani polaznicima i javno objavljeni.

III. Program treninga

Prvi dan

9,00 -9,45 **Prezentacija programa treninga** (mag. Bojan Radej)

9,45-10,30 **Evaluacije u presjeku znanja i vrijednosti** (Bojan Radej): Evaluacija nije znanost nego instrument upravljanja javnim dobrom. Istina vs. Pravda vs. Javno dobro. Benthamov maksimizacijski imperativ. Komenzurabilne vs inkomenzurabilne vrijednosti. Teorem nemogućnosti Arrowa. Koncept kompleksnosti javnog upravljanja (sinteza mikro-makro, određivanje prioriteta, usklađivanje interesa). Neutralnost evaluatora.

10,30-10,40 Odmor

10,40-11,25 **Osnovno o evaluaciji** (dr. Marijana Sumpor, EIZ): Svrha, utjecaj evaluacije, očekivane prednosti; Upravljanje evaluacijskim procesom, Evaluaciji kao faza procesa programiranja i etapa životnog ciklusa politika, programa i projekata; koristi evaluacija, povijest, vrste i metode evaluacije. Planiranje evaluacije, priprema evaluacijskih pitanja i kriterija, odabir metoda, utvrđivanje potrebnih resursa za provedbu evaluacija; opis posla, upravljanje procesom evaluacije.

11,25-12,10 **Vrste i modeli evaluacije uključujući evaluaciju zasnovanu na teoriji - I. dio** (dr. Marijana Sumpor, EIZ): Uvodno o kvalitativnim modelima evaluacije kao što su ispitivanje korisnika putem anketnih upitnika, studije slučaja, analiza troškova i koristi, delphi metoda, ekspertni paneli, fokus grupe, intervjui, multikriterijalna analiza, opservacijske tehnike, SWOT analiza, i sl.

12,10-12,15 Odmor

12,15-13,00 **Vrste i modeli evaluacije uključujući evaluaciju zasnovanu na teoriji - II. dio** (dr. Marijana Sumpor, EIZ): Nastavak prezentacija kvalitativnih modela i diskusija o primjeni i korisnosti u evaluaciji. Osnovne postavke o evaluaciji zasnovanoj na teoriji, polazišta, opis metode, pristup, mehanizmi, znanstveno-istraživački pristup.

13,00-13,45 **Teorija promjena (interventna logika)** (Mag. Bojan Radej, SDE). Pojam – mehanizam koji pretvara aktivnosti u učinke? Alternativne teorije promjena. Značaj za usklađenost između strateške i akcijske razine projekta/programa. Novi koncepti EU: 'Pametna rast' i njegova teorija promjena.

13,45-15,00 Ručak

15,00-15,45 **Prezentacija Hotela Park***** (Marijana Damjanović): Studijski primjer poslovne strategije prvog zelenog hotela u Ljubljani s integracijom ekoloških vrijednosti, lokalne ekonomije i turizma.

15,45-16,30 **Diseminacija rezultata vrednovanja** (dr. Marijana Sumpor, EIZ). Preporuke za bolju komunikaciju i diseminaciju evaluacijskih rezultata, rasprava o iskustvima i prezentacija primjera publikacija.

16,30-16,45 Odmor

16,45-18,00 **Okrugli stol** o regionalnim sistemima evaluacije (standardi i etika evaluacije, profesionalizacija, certifikacija evaluatora, izgradnja kapaciteta, kontrola kvaliteta studija, diseminacija i prezentacija). Vođena rasprava polaznika, te priprema glavne teze za rad fokus grupa (za 2. Dan).

18,15-20,15 **Zajednička radna večera polaznika.**

2. dan

9,00 -10,30 **Kontrafaktična metoda u evaluaciji** – I. i II dio (dr. Ivica Rubil, EIZ). Uvod u evaluaciju na osnovi kontrafaktične metode (Difference-in-differences, Propensity score matching, Discontinuity design, Instrumental variables, Roy-Rubinov model). Pregled vrednovanja pomoću metode protučinjenja i prezentacija primjera, razgovor o pristupima i načinima razmišljanja.

10,30-10,40 Odmor

10,40-11,25 **Logički okvir** (dr. Irena Đokić, EIZ). Definiranje programskih elemenata (definicija problema, strateški ciljevi, operativni ciljevi, aktivnosti, učinci, indikatori)

11,25-12,10 **Dizajniranje upitnika i vođenje intervjua** (dr. Irena Đokić, EIZ). Upitnik i intervju kao tehnike evaluacije. Kako dizajnirati upitnik (načini postavljanja pitanja, skale ocjenjivanja, unutrašnji sklad upitnika, prijetnja ekstenzivnosti, model upotrebe rezultata evaluacije).

12,10-12,15 Odmor

12,15-13,00 **Praktična provedba evaluacijske studije** (Mag. Bojan Radej, SDE). Tri faze evaluacije: početna (inception report), tijekom provedbe (intermediate), i konačna (final report) – profesionalni standardi i iskustva. Ključne evaluacijske metode: pregled literature, analiza rezultata praćenja (monitoringa), analiza statističkih podataka, ankete i intervjui, sinteza saznanja i preporuke.

13,00-13,45 **Evaluacije 5. Generacije** (Mag. Bojan Radej, SDE). Pored klasične vertikalne evaluacije (aktivnost-utjecaj) uvodi se i horizontalna evaluacija indirektnih utjecaja, sinergija aktivnosti ili utjecaja. Evaluacija održivog razvoja, teritorijalne kohezije, rodne jednakosti, tehnoloških promjena, inovacija, i sl. Kako evaluirati sinergiju učinaka – 4 studije primjera?

13,45-15,00 Ručak

15,00-15,45 **Studija slučaja - Više-razinsko upravljanje i evaluacija utjecaja politika s pristupom TIA (Territorial impact assesement)** (prof. dr. Mojca Golobič): Teritorijalna kohezija je jedan od tri kohezijska stupa EU (pored socijalne i ekonomske) koncepta pametnog rasta. Poslanstvo TIA kao instrumenta teritorijalne kohezije je osiguravanje jednakih mogućnosti svih teritorija u EU. Utjecaj politika EU može biti vrlo različit na različite regije zbog fiziogeografskih, administrativnih ili političkih razloga na državnom regionalnom ili lokalnom nivou. Prikazat će se diferenciran teritorijalni utjecaj različitih EU direktiva na slovenske 'statističke' regije.

15,45-16,30 **Studija slučaja – Prekogranična suradnja** (mag. Karin Žvokelj Jazbinšek): Evaluacije se uvijek pripremaju u različitim uvjetima i to je bitno uzeti u obzir kod planiranja evaluacije. Naročito je to očito u evaluacijama koje se provode između dvije države, na primjer u programima i projektima prekogranične suradnje. Studija će na primjeru evaluacije prekograničnog projekta Slovenija – Italija pokazati kako suočavati razlike i kako maksimirati učinak za sve partnere.

16,30-16,45 Odmor

16,45-18,00 **Fokus grupe** Polaznici će nadograditi polazišta s okruglog stola u fokus grupama, gdje će uz usmjeravanje predavača oblikovati praktička usmjerenja za rad uvažavajući konkretne uvjete u kojima rade. Plenarna prezentacija zaključaka fokus grupa.

3. dan Praktikum

9,00-10,30 **Ex-ante evaluacije - primjeri iz Hrvatske prakse** (prof. dr. Nenad Starc): Prezentacija primjera ex-ante evaluacija županijskih razvojnih strategija i strategije urbanih aglomeracija za ITU mehanizam.

10,30-11,00 Odmor

10,40 – 11,25 **Praktična vježba: Priprema plana evaluacije iz izabranog Opisa posla (TOR)** (mag. Bojan Radej)

11,25 – 12,10 **Praktična vježba: Diseminacija rezultata evaluacija** (dr.sc. Marijana Sumpor): Preporuke za diseminaciju rezultata evaluacijskih studija – što će naručitelj učiniti s rezultatima? Kome služe rezultati? Kakva su naša iskustva iz evaluacijske prakse?

12,10-12,15 Odmor

12,15 – 13,00 **Evaluacija i zaključak treninga. Podjela diploma.**

13,00 Ručak

Ovaj **program je verificiran** kao relevantan sa strane sledećih pojedinaca:

- Dr. Pavle Gantar, profesor prostorne sociologije, nekadašnji Ministar za Okoliš i Ministar za Informaciono društvo, Slovenija
- Slavi Pevec, Senior expert at European agency for vocational training (Cedefop)
- mag. Jorg K. Petrovič, prvi namjestnik predsednika Revizionog suda Slovenije
- Tatjana Čorlija Milivojević, voditeljica Službe za EU, Hrvatska elektroprivreda d.d.
- prof. dr. Irena Lazar, Dekanja Fakulteta za humanističke studije, Univerza na Primorskem, Koper.
- Dragana Aleksić, Head of the Group for EU Affairs and International Cooperation, Public Policy Secretariat of the Republic of Serbia.

Realizacija: Ljubljana, 20.– 22 jul/srpanj 2016, [Hotel Park](#)***, Ljubljana, Slovenija.

Ciljna publika: Postojeći ili budući evaluatori, programeri (priprema programa), voditelji projekata u javnom i privatnom sektoru na općinskom, regionalnom i nacionalnom nivou. Eksperti uključeni u realizaciju europskih instrumenta 2014-2020. Ciljna regija: Si, Cro, BiH, Srb, Mak, CG. Za osobe s početnim iskustvom (do 3 godine) i za srednji nivo znanja (do 5 godina iskustva). Polaznici će na kraju treninga primiti diplomu s opisom programa, koji su završili.

Jezik: Jezici regije Zapadnog Balkana (Hrvatski / Srpski), iznimno Engleski.

Kotizacija (uključuje i troškove za 3 noćenja, doručak, ručak; kava i snack, zajednička večera; materijali):

- Vrlo rana registracija s uplatom kotizacije do 25. Jun/Lip 2016.: **470€/osobu** (neto kotizacija, bez troškova hotela, hrane i pripreme materijala iznosi **295€/osobu**).
- Rana registracija (early bird) s uplatom kotizacije do 5. Jul/Srp 2016.: **530€/osobu**
- Uplata kotizacije poslije 5. Jul/Srp 2016.: **600€/osobu**.

Organizator se odriče 40€ kotizacije po osobi u korist evaluacijskih zajednica iz regije Zapadnog Balkana, koje će prijaviti polaznike na trening. Trening se izvodi neprofitno, prihodi će biti namijenjeni razvoju evaluacijskih zajednica u regiji Zapadnog Balkana naročito za projekte edukacije i profesionalizacije evaluatora.

Suorganizatori: Slovensko društvo evalvatorjev (mag. Bojan Radej, mob: +386.41.38.28.27, bradej@gmail.com), i Ekonomski Institut, Zagreb (Dr. Marijana Sumpor, EIZ i Hrvatska mreža evaluatora, tel: +3851.23.62.200, msumpor@eizg.hr).

U slučaju više sile si organizator pridržava pravo manjih promjena programa.